

11 januari 2024

Betreft: Reactie op consultatiedocument concept update Integraal Nationaal Energie- en Klimaatplan 2024 (INEK)

Geachte Dames en Heren,

Bijgaand volgt een reactie op de internetconsultatie over het concept van de update Integraal Nationaal Energie- en Klimaatplan 2024 (INEK).

Deze reactie is opgesteld namens de een aantal partijen uit de coalitie Groen gas voor de gebouwde omgeving (GG4GO) en partijen die deelnemen aan een Overijssels samenwerkingsverband voor groen gas. Al deze partijen zijn bezig met het ontwikkelen van vaak "local for local" initiatieven voor groen gas voor woningen in het buitengebied en oude binnensteden. Daarbij gaat het om zowel co-vergisters als mestvergisters.

Algemeen – Het belang van groen gas: juist voor de gebouwde omgeving platteland en oude binnensteden

- a. *Laagste maatschappelijke kosten.* Voor plattelandsgebieden en oude dichtbebouwde binnensteden is groen gas de enige goede oplossing. Uit onderzoek van CE Delft¹ blijkt dat groen gas voor de verwarming van panden op het platteland het minst dure alternatief is voor aardgas. Andere mogelijkheden, zoals elektrificeren, zijn daar erg duur en zijn dus geen optie. Netverzwaring bij groen gas niet nodig en het elektriciteitsnet wordt bij groen gas ontlast. Voorts hoeft in de huizen nauwelijks iets te worden aangepast omdat men al op aardgas is aangesloten.
- b. *Energiearmoede.* Er zijn forse zorgen zijn over de betaalbaarheid van groen gas voor consumenten. Door de per 1 januari 2025 in te voeren bijmengverplichting voor leveranciers (20% groen gas) is de verwachting dat de prijs voor de consument zal stijgen. Daarmee zal de business case voor producenten naar verwachting op termijn verbeteren. In die gebieden waar groen gas de beste optie is, bijvoorbeeld het Groningse platteland/aardbevingsgebied, is echter ook vaak sprake van energie-armoede. Hierdoor komt groen gas mogelijk niet binnen bereik van deze categorie bewoners, terwijl groen gas voor deze woningen vanuit het perspectief van maatschappelijke kosten het beste is. En juist deze bewoners moeten in staat gesteld worden ook te verduurzamen.
- c. Een recent onderzoek van Ecorys² laat zien dat veel mensen groen gas een aantrekkelijk alternatief vinden voor aardgas.
- d. *Benutten agrarische reststromen.* Het overgrote deel van de huidige agrarische reststromen, wordt nog niet benut voor groen gas. Bovendien zijn er, naast mest, ook nog andere reststromen beschikbaar, bijvoorbeeld uit de akkerbouw.
- e. *Terugdringen emissies.* Groen gas kan verder passen in een gebiedsgerichte aanpak voor het terugdringen niet alleen van Co2 emissies maar ook van methaan en stikstof. Hier kunnen boeren en bewoners lokaal samen werken.

In de INEK wordt niet of nauwelijks aandacht besteed aan deze specifieke meerwaarde en uitdagingen voor het buitengebied en oude binnensteden. Dat is onterecht want groen gas is voor woningen in sommige gebieden de beste oplossing en kan -als het local for local wordt geproduceerd en geleverd- ook bijdragen aan het oplossen van energiearmoede.

In de praktijk lopen deze projecten in de ontwikkeling tegen veel uitdagingen aan. Deze liggen vaak rondom de vergunning, ruimtelijke invulling, business case van investering, financiering en SDE.

¹ Onderzoek CE Delft: <https://ce.nl/publicaties/maatschappelijke-waarde-groen-gas-casus-buitengebied/>

² Onderzoek Ecorys: <https://www.ecorys.com/netherlands/our-work/maatschappelijke-waarde-van-groen-gas-de-gebouwde-omgeving>

Ook komen van de betrokken ministeries gemengde signalen over het belang van groen gas voor de gebouwde omgeving. Zo riep de Minister van BZK in een brief aan gemeentes van juli 2023 die gemeentes op om in de Transitievisies warmte terughoudend te zijn met het opnemen van groen gas als bron vanwege de beperkte beschikbaarheid ervan. Dat leidt er mogelijk toe dat gemeentes niet weten onder welke voorwaarden de keuze voor groen gas gelegitimeerd is en kunnen ze geen goede keuzes maken.

Aanbeveling

Ontwerp een stevig groen gas beleid op basis waarvan op korte termijn lokaal opgewekt groen gas ter beschikking komt voor bewoners op het platteland en in de dichtbebouwde oude binnen steden. Bijvoorbeeld:

- Stimuleer dat groen gas voor woningen een prominente plaats in de Regionale Energie Strategieën krijgt.
- Stimuleer de aanwijzing van experimenteerplaatsen om de lokale productie door biovergisters van de grond te krijgen, zonder last te hebben van allerlei regels.
- Ondersteun de productie van groen gas als landelijke subsidie instrumenten (als SDE) te kort schieten.
- Ondersteun local for local projecten met name in de aanloopfase, voor ontwikkeling en organisatie van deze projecten
- Stimuleer dat provincies een strategisch plan maken voor groen gas, o.a. m.b.t. de planologische invulling.
- Faciliteer netbeheerders zodanig, zodat ze geholpen worden op korte termijn maatwerkinvesteringen in invoedcapaciteit te doen t.b.v. groen gas.

Specifieke opmerkingen over INEK

1. Groen gas wordt ten onrechte niet genoemd als waardevol onderdeel van de energiemix voor verminderde aardgasvraag voor verwarmen gebouwen. Biogas wordt alleen zijdelings als alternatief voor industrie genoemd. (p10)
2. Groen Gas voor de gebouwde omgeving wordt ten onrechte niet als onderwerp bij de RES genoemd (p16)
3. Paragraaf Groen Gas (p33). Deze paragraaf ondersteunen wij in hoofdlijnen. Met name:
 - Lange termijn betekenis groen gas in 2050 wordt onderzocht.
 - In het Programma Groen Gas van het Rijk wordt gewerkt aan “business case”, ruimtelijke inpassing en grondstofbeschikbaarheid.
 - Met netbeheerders wordt gekeken naar het verhelpen van knelpunten op het gebied van invoedcapaciteit.
 - Met medeoverheden wordt verkend hoe vergunningverlening en ruimtelijke inpassing versneld kan worden.
 - Vergisting wordt meegenomen als duurzame landbouwtechniek voor reductie van methaan en stikstof uitstoot, inclusief ontsluiting bio grondstoffen en afzet van reststromen na vergisting.

Onze zorg is hier gelegen bij de benodigde urgentie. Er zou urgente en concrete actie moeten worden genomen. Voorkomen moet worden dat het doel van 1,6 BCM niet wordt gehaald doordat groen gas projecten voor de gebouwde omgeving niet of niet tijdig van de grond komen door de hierboven genoemde knelpunten.

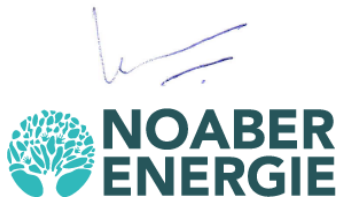
4. Beleidsmaatregelen Gebouwde Omgeving (p71)

Aardgas wordt deels vervangen door groen gas. Dit is opgenomen in programmalijn 4 van het PVGO (Programma Versnelling duurzaamheid Gebouwde Omgeving). De bedoeling is dat dit met name wordt bereikt door de bijmenging van 1,6 BCM groen gas. Hier missen wij beleidsmaatregelen voor de stimulering van de productie van lokaal groen gas voor gebouwde omgeving in het buitengebied en oude binnensteden. Met een bijmengverplichting alleen zijn we er niet.

Graag tot toelichting bereid.

Hoogachtend,

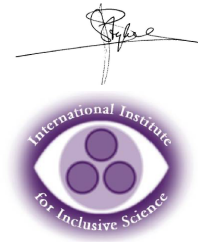
K. Horn, voorzitter Coöperatie
Noaber-Energie U.A.

F. N. Sibers, bestuurslid Coöperatie
Duurzaam Glimmen

Dr. A. Strijkel, directeur
International Institute for
inclusive Science

A. Pap, mede namens Provincie
Overijssel

T. Sinnema, coöperatie
Wijnjewoude Energie Neutraal
(WEN)

R. Cornelissen, voorzitter
Biograndstoffen en duurzame
Energie Oost-Nederland

G. J. van 't Land,
programmamanager
Nieuwborgen.net

M. van Nieuwkuijk

De Friese Drieslag